

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) zwanej dalej ustawą, dla rezerwatu przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ten ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalny dyrektor ochrony środowiska; może on zostać zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody (art. 19 ust. 6 ustawy). Tryb dokonywania zmian w planie ochrony określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) - zwane dalej rozporządzeniem.

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinien uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 ustawy (art. 20 ust. 5 ustawy). Przepisu tego nie stosuje się względem planów ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się w całości lub w części z obszarem Natura 2000, dla którego ustanowiono plan zadań ochronnych albo plan ochrony, obejmujące obszar rezerwatu przyrody (art. 20 ust. 6 ustawy).

Sporządzający projekt planu, zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i o cenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu. Ponadto projekt planu ochrony wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin (art. 19 ust. 2 ustawy). Przepisy te mają również zastosowanie w przypadku dokonywania zmiany planu ochrony (art. 19 ust. 3 ustawy).

Ponadto, zgodnie z § 3 rozporządzenia informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu sporządzający projekt planu ogłasza w prasie lokalnej, umieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie sporządzającego projekt planu i na jego stronie internetowej oraz przesyła do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego, jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa, podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej oraz organizacji pozarządowych zainteresowanych ochroną przyrody, których obszary działania obejmują obszar objęty projektem planu. Ponadto sporządzający projekt planu zapewnia zainteresowanym osobom i podmiotom możliwość zapoznawania się z wynikami prac na potrzeby sporządzenia projektu planu i z projektem planu oraz możliwość zgłaszania do nich wniosków i uwag, a informację o sposobie zapewnienia tej możliwości oraz o sposobie, w jaki nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag, sporządzający projekt planu zamieszcza w informacji, o której mowa w § 3 rozporządzenia (§ 6 rozporządzenia). Przepisy te będą miały zastosowanie przy opracowaniu zmiany planu ochrony, na co wskazuje brzmienie § 19 pkt 2 rozporządzenia.

Projekt zmiany planu ochrony może zostać zamieszczony w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i o cenach oddziaływania na środowisko).

Projekt niniejszego aktu prawnego wymaga zaopiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy) oraz uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. z 2015 r., poz. 525).

Zarządzeniem Nr 8/10 z dnia 7 kwietnia 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Op. Nr 44, poz. 598)

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu ustanowił plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Cicha Dolina” (zwany dalej planem ochrony). Plan ten został zmieniony zarządzeniem z dnia 5 lutego 2014 r., opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego z 2014 r. pod poz. 380. Ze względu jednak na stwierdzone naruszenie przepisów proceduralnych przy jego ustanawianiu (pisma Ministra Środowiska nr DP-074-27/20993/14/JJ z 29.05.2014 r. i nr DP-074-27/39452/14/JJ z 28.10.2014 r.), zostało ono uchylone we własnym zakresie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu (zarządzenie z dnia 15 października 2015 r. w sprawie uchylenia zarządzenia zmieniającego zarządzenie Nr 8/10 w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cicha Dolina”; Dz. Urz. Woj. Op., poz. 2217).

Niniejszy projekt zarządzenia opracowano z uwzględnieniem stanowiska Ministra Środowiska co do treści planu ochrony i trybu jego zmiany (pisma: nr DP-074-56/17742/10/AD z 29.04.2011 r., nr DP-074-44/9928/13/AD z 21.03.2013 r. oraz nr DP-074-27/20993/14/JJ z 29.05.2014 r. i nr DP-074-27/39452/14/JJ z 28.10.2014 r.). Przyjęto przy tym, że uwagi merytoryczne przedstawione w ww. pismach uzasadniają konieczność opracowania projektu zmiany planu ochrony w trybie określonym dla sporządzenia projektu planu zgodnie z § 19 pkt 2 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Uwagi merytoryczne Ministra Środowiska do treści planu ochrony, sformułowane w piśmie nr DP-074-56/17742/10/AD z 29 kwietnia 2011 r., wskazywały konieczność:

- doprecyzowania przyrodniczych uwarunkowań realizacji celów ochrony rezerwatu poprzez sformułowanie opisu charakterystycznych cech drzewostanów (§ 2 ust. 2 zarządzenia);
- usunięcia, w § 7 zarządzenia, dotyczących obszaru rezerwatu zapisów sformułowanych w formie zakazów, ponieważ odnoszą się do kwestii uregulowanych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności w art. 15 ustawy;
- sformułowania zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (§ 7 zarządzenia) odnoszących się do terenów poza rezerwatem w formie rekomendacji, a nie zakazów; doprecyzowania granic obszaru przyległego do rezerwatu, którego dotyczyć mają tego typu ustalenia, oraz merytorycznego uzasadnienia jego wielkości;
- usunięcia zapisów dotyczących norm kompetencyjnych określonych w aktach wyższego rzędu, tj. w ustawach (uzależnienie wykonania modernizacji ujęć wody i lokalizowania w granicach rezerwatu obiektów małej infrastruktury, prowadzenia badań naukowych - od zezwolenia/uzgodnienia z określonymi organami);
- odstąpienia od wykonywania cięć sanitarnych na obszarze całego rezerwatu;
- dokładnego określenia lokalizacji szlaków i ścieżek, udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych (zał. nr 3).

W związku z ustanowieniem, w 2012 r., planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH160007 (zwanym dalej PZO), w granicach którego przedmiotowy rezerwat jest zlokalizowany (zarządzenie Nr 14/12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 8 maja 2012 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH160007; Dz. Urz. Woj. Op., poz. 667, z późn. zm.), w piśmie nr DP-074-44/9928/13/AD z 21 marca 2013 r., Minister Środowiska zwrócił uwagę na kolizję zapisów ww. zarządzenia z zapisami planu ochrony rezerwatu, w części dotyczącej działań ochronnych w obrębie siedliska przyrodniczego 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*), wnosząc przy tym o usunięcie wzajemnej niezgodności obu dokumentów.

Mając powyższe na uwadze, niniejszym zarządzeniem dokonano korekt zapisów planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cicha Dolina”:

Doprecyzowano zapisy § 2 ust. 2 pkt 2 zarządzenia, podając opis

charakterystycznych cech drzewostanów oraz uwzględniając, jako istotne uwarunkowania ochrony tego rezerwatu, wyniki prac inwentaryzacyjnych stwierdzające w jego granicach obecność siedlisk przyrodniczych o kodach: 9110, 91E0 i 9190. Z § 7 zarządzenia usunięto zapisy wynikające z regulacji prawnych wyższego rzędu, tj. m.in. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (§ 7 pkt 1 i 2 oraz § 7 pkt 4 i 7). Natomiast propozycje rozwiązań mające obowiązywać poza terenem rezerwatu (dotyczące obszarów przylegających do granic rezerwatu w zakresie ich turystycznej i rekreacyjnej funkcji) wprowadzono w formie zaleceń, a nie zakazów, uwzględniając przy tym potrzebę ich wprowadzenia jako działania ograniczające lub eliminujące zidentyfikowane zagrożenia. Doprecyzowano również granice obszarów przyległych do rezerwatu, w odniesieniu do których wprowadza się ww. zalecenia. Ustalono, iż istniejąca w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu, tj. do 50 m od zewnętrznych jego granic, infrastruktura turystyczna (miejsca odpoczynku – deszczochrony oraz tablice edukacyjne, oznakowania szlaków, tras biegowych i rowerowych w dolinie Bystrego Potoku oraz wzdłuż żółtego szlaku PTTK) jest wystarczająca, zaś jej poszerzenie o nowe elementy, zwłaszcza te służące dłuższemu pobytowi ludzi (miejsca biwakowe), w nowych lokalizacjach, sprzyjać może zwiększonej antropopresji, przejawiającej się niekontrolowaną penetracją wnętrza rezerwatu, co z kolei skutkować będzie degradacją i dewastacją jego ekosystemów (m. in. synantropizacją flory, o której wspomina dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu ochrony dla tego rezerwatu).

Z dotychczas obowiązującego zarządzenia (§ 7, załącznik nr 2 i załącznik nr 3) usunięto również zapisy dotyczące norm kompetencyjnych określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz tych, które nie są uregulowane w systemie prawa (uzależnienie wykonania modernizacji ujęć wody i lokalizowania w granicach rezerwatu obiektów małej infrastruktury, prowadzenia badań naukowych od zezwolenia/uzgodnienia z określonymi organami). Odstąpiono przy tym od wskazania miejsc i sposobu udostępniania terenu rezerwatu dla celów naukowych, pozostawiając te kwestie do indywidualnego rozpatrywania w odrębnych postępowaniach prowadzonych w trybie art. 15 ust. 4 i 5 ustawy.

Odnosząc się do uwag zgłoszonych przez Ministra Środowiska w piśmie z 29.04.2011 r. co do braku zasadności usuwania z rezerwatu drzew zasiedlonych przez owady kambiofagiczne i ksylofagiczne i ich zwalczania jako „szkodników”, mając na względzie stanowisko Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z 18.03.2009 r. (zn. spr. GDOŚ/DOPoc-412-41a/1002/09/mk), odstąpiono od realizacji działań ujętych w załączniku nr 2 do zmienianego zarządzenia (pod poz. 2) w granicach całego obszaru chronionego. W ten sposób doprowadzono również do zgodności zapisów planu ochrony z ustaleniami PZO dla obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH160007, dotyczącymi działań ochronnych zaplanowanych w obrębie płatów siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których wyznaczono przedmiotowy obszar Natura 2000 (ochrona zachowawcza).

Oдноśnie uwag dotyczących szczegółowej lokalizacji szlaków i ścieżek stwierdzono, że zarówno szlaki turystyczne (żółty i czerwony) jak i ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna położone są poza granicami rezerwatu przyrody „Cicha Dolina” (w bezpośrednim jego sąsiedztwie). Bezpodstawne zatem jest pozostawienie w niniejszym zarządzeniu przepisów regulujących kwestie dotyczące ich udostępniania, oznakowania i utrzymywania (załącznik nr 2 i nr 3 do zmienianego zarządzenia). Z tych też względów należało usunąć zapis określony w § 7 pkt 5 zmienianego zarządzenia. Z kolei zidentyfikowane w tym zakresie zagrożenie (degradacja i dewastacja ekosystemów rezerwatu ze strony ruchu turystycznego i rekreacyjnego) może być minimalizowane jedynie w formie zaleceń do zewnętrznych dokumentów planistycznych, co uwzględniono w niniejszym akcie (§ 7).

Dodatkowo ustalono, że ze względu na charakter zidentyfikowanego zagrożenia

pożarowego (zagrożenie potencjalne) oraz brak w granicach rezerwatu przyrody dróg wyznaczonych jako drogi przeciwpożarowe (w myśl danych Nadleśnictwa Prudnik), należy odstąpić od konkretyzowania zadań ochronnych w tym zakresie. Wskazać przy tym wypada, że w sytuacjach nagłych (zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego) w granicach rezerwatu nie będą miały zastosowania przepisy art. 15 ust. 1 ustawy.

Zakres wprowadzonych zmian skutkował uchyceniem § 5 i § 6 oraz załączników: nr 2 i 3. Na obszarze rezerwatu (zarówno na siedliskach zajmowanych przez kwaśne buczyny, jak i na pozostałym obszarze) nie stwierdzono istniejących zagrożeń wewnętrznych ani zewnętrznych, nie zachodzi więc potrzeba określania sposobów ich eliminacji lub ograniczania, a także określenia sposobów ochrony czynnej ekosystemów, gatunków roślin, zwierząt i grzybów. Konsekwencją braku potrzeby realizacji zabiegów ochronnych, tj. działań charakteryzujących sposób ochrony na obszarach objętych ochroną czynną, jest zmiana brzmienia § 4 zarządzenia i objęcie obszaru rezerwatu ochroną ścisłą.

Z uwagi na zmianę art. 20 ustawy (dodany ust. 6), wprowadzoną ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r., poz. 774), nie rozszerzono treści niniejszego zarządzenia o zakres planu zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH160007. Ustanowiony dla tego obszaru Natura 2000, zarządzeniem Nr 14/12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 8 maja 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Op., poz. 667, z późn. zm.) plan zadań ochronnych, obejmuje obszar rezerwatu, co zgodnie z brzmieniem zmienionego art. 20 ustawy, zwalnia z obowiązku uwzględnienia zakresu PZO w planie ochrony rezerwatu przyrody (art. 20 ust. 6 ustawy).

Zapewniając możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, mając na uwadze § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody, w procesie przygotowania niniejszego zarządzenia, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu, konsumując stanowisko Ministra Środowiska wyrażone przy pismach nr DP-074-27/20993/14/JJ z 29.05.2014 r. i nr DP-074-27/39452/14/JJ z 28.10.2014 r., poinformował o przystąpieniu do sporządzenia (opracowania) projektu zmiany planu ochrony i o jej przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy (tj. z projektem niniejszego zarządzenia) oraz o miejscu i terminie, w którym jest ona wyłożona do wglądu, a także o miejscu, sposobie i terminie wnoszenia uwag i wniosków do powyższego projektu, o organie właściwym do ich rozpatrzenia, a także o sposobie, w jakim nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag.

Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie (wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu w dniach od 30.10.2015 r. do 30.11.2015 r.), umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu (w dniach od 30.10.2015 r. do 23.11.2015 r.), opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym, tj. w Gazecie Wyborczej w dniu 31.10.2015 r. oraz przesłano do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego (Burmistrz Głucholaz, Przewodniczący Rady Miejskiej w Głucholazach, Starosta Nyski i Marszałek Województwa Opolskiego) oraz jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa (Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Prudnik i Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach). Ze względu na położenie rezerwatu oraz brak w jego granicach cieków

wodnych, zawiadomienia nie wystosowano do podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej. Nie poinformowano również, odrębnym pismem, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną przyrody, gdyż teren rezerwatu nigdy nie pozostawał w kręgu zainteresowań żadnej z nich. Nie wyklucza to jednak możliwości wnoszenia przez te organizacje uwag i wniosków do powyższego projektu w ramach postępowania prowadzonego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Dodatkowo zawiadomienie o przystąpieniu do zmiany planu ochrony zostało przesłane - z uwagi na położenie rezerwatu w granicach Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie” - do Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych.

Projekt ujęto również w publicznie dostępnym wykazie danych prowadzonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu (ekoportal).

W trakcie konsultacji społecznych Zastępca Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach zawnioskował o wyłączenie z ochrony ścisłej wydzieleń: 201b, 201n, 201p i 202c, w których gatunkiem panującym jest świerk; i ustalenie dla nich działań ochronnych polegających na usuwaniu drzew zasiedlonych przez szkodniki. Zgodnie ze stanowiskiem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z 18.03.2009 r. (zn. spr. GDOŚ/DOPoc-412-41a/1002/09/mk), podstawową zasadą ochrony ekosystemów leśnych objętych ochroną rezerwatową powinna być zasada „pierwszeństwa natury”, w związku z czym należy umożliwiać na ich obszarze działanie naturalnych procesów dynamicznych, umożliwiających zachowanie naturalnego lub zbliżonego do naturalnego charakteru obszarów objętych ochroną. Ponadto, zgodnie ze stanowiskiem Ministra Środowiska sformułowanym wprost do planu ochrony w piśmie nr DP-074-56/17742/10/AD z 29.04.2011 r., owady kambiofagiczne i ksylofagiczne traktowane powinny być na obszarach chronionych jako naturalny komponent ekosystemu leśnego i jeden z mechanizmów regulacyjnych ekosystemu; nie powinny być natomiast postrzegane jako szkodniki, który to termin ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do organizmów powodujących straty gospodarcze. W powyższym piśmie wprost wskazano, że cyt. „wobec licznych wątpliwości co do zasadności cięć sanitarnych w rezerwach przyrody, jak również kierując się zasadą ostrożności, należy odstąpić od wykonywania cięć sanitarnych na obszarze rezerwatu przyrody Cicha Dolina.” W świetle powyższego uwaga RDLP nie została uwzględniona. W miejscu tym jednak należy wskazać, że zgodnie z art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy, w przypadkach uzasadnionych potrzebą ochrony przyrody, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy, w tym zakazu pozyskiwania roślin.

Projekt niniejszego zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Miejską w Głuchołazach, na posiedzeniu w dniu 30 grudnia 2015 r. (uchwała Nr XIV/148/15 Rady Miejskiej w Głuchołazach z dnia 30 grudnia 2015 r.).

Projekt planu był również przedmiotem obrad Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu, która na posiedzeniu w dniu 2 marca 2016 r. pozytywnie zaopiniowała ten dokument.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525), projekt niniejszego aktu prawnego został przedłożony do uzgodnienia Wojewodzie Opolskiemu.

Mając na uwadze charakter niniejszej regulacji, realizacja zapisów niniejszego zarządzenia nie pociąga za sobą skutków finansowych z budżetu państwa w części, w której dysponentem jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Opolu

Alicja Majewska